

Journal of
Buddhist Innovation Review

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทย

ในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

The guidelines for propagating the 38 Maṅgalas according to the Pāṭimokkha
of Thai Dhammaduta Bhikkhus in Wat Phra Dhammakaya Bavaria
Federal Republic of Germany

Research Articles

บทความวิจัย

พระมหาชาญชัย ชวนชโย (วรวงศ์)

Phramaha Chanchai Chawanachayo (Worawong)

พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Ph.D. Student Department of Buddhist Studies Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Chanchai072422012@gmail.com.

Article history:

Received: September 30, 2023 / Revised: October 24, 2023

Accepted: November 29, 2023 / Available Online: December 3, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัย เรื่องแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (2) เพื่อศึกษาการเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย และ (3) เพื่อนำเสนอแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 28 รูป/คน วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า พระธรรมทูตไทยวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ปฏิบัติตามหลักปาฏิโมกข์สังวร คือ ศีล 227 ข้อ และยึดถือหลักโอวาทปาฏิโมกข์เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความสุข ความสำเร็จแห่งชีวิตแก่พุทธศาสนิกชนในด้านต่างๆ ประกอบด้วยด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านจิตใจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ด้านการพัฒนาตนเองและด้านการสร้างความมั่นคงในชีวิต แนวทางการเผยแผ่ ผู้ส่งสารคือพระธรรมทูตไทยมีศรัทธา วิชชา และจรณะ สารคือ มงคลชีวิต 38 ประการแบ่งเป็น 3 ชั้นตามช่วงวัย ได้แก่ ปฐมวัย มัชฌิมวัย และปัจฉิมวัย สื่อหรือช่องทางคือ พื้นที่ในวัดและออนไลน์ตามสื่อสังคมต่างๆ และผู้รับสารคือพุทธศาสนิกชน ซึ่งเป็นผู้ฝึกหัดคนทั้งทางกาย วาจา และใจ องค์ความรู้แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ว่า MAN OF THE RULE, LIFE OF

THE MAṄGALA คือพระธรรมทูตต้องมีกฎระเบียบตามหลักปาฏิโมกข์ประพจน์ตามโอวาทปาฏิโมกข์การเผยแผ่ธรรมเพื่อสร้างสุขความเป็นมงคลให้แก่ชีวิตมนุษย์ด้วยมงคล 38 ประการ

คำสำคัญ: เผยแผ่ มงคล 38 ประการ; พระปาฏิโมกข์; พระธรรมทูตไทย; วัดพระธรรมกายบาวาเรีย

Abstract

Research article on “The guidelines for propagating the 38 Maṅgalas according to the Pāṭimokkha of Thai Dhammaduta Bhikkhus in Wat Phra Dhammakaya Bavaria Federal Republic of Germany”, it has three objectives: (1) to study the Pāṭimokkha principles of Dhammaduta Bhikkhus as appeared in Buddhist scriptures; (2) to study the 38 Maṅgalas principles of Dhamma propagation of Thai Dhammaduta Bhikkhus in Wat Phra Dhammakaya Bavaria; and (3) to present the guidelines for propagating the 38 Maṅgala according to the Pāṭimokkha of Thai Dhammaduta Bhikkhus in Wat Phra Dhammakaya Bavaria Federal Republic of Germany. It is employed by qualitative research, in which data were collected by studying the documents, related researches and in-depth interviews 28 persons. The collected data were analyzed and presented by an analytical description. The research results found that Thai Dhammaduta Bhikkhus, Wat Phra Dhammakaya Bavaria follow the principles of Pāṭimokkhasaṁvara, which is 227 precepts, and adhere to the Ovadapāṭimokkha for the propagation of Buddhism. Propagating the Dhamma with 38 Maṅgalas for improving the quality of life for happiness life success for Buddhists in various aspects consists of family aspect, work aspect, mental aspect, building good relationships with others, self-development and building stability in life. Propagation guidelines the messenger is a Thai Dhammaduta Bhikkhus who has Saddhā, Vijjā, and Caraṇa. The message is the 38 Maṅgalas, divided into 3 stages according to the ages: early childhood, middle childhood, and late childhood. The medium or channel is Areas in temples and online on various social media and the recipients are Buddhists, who train people physically, verbally, and mentally. Knowledge of the guidelines for propagating the 38 Maṅgalas according to the Pāṭimokkha of Thai Dhammaduta Bhikkhus in Wat Phra Dhammakaya Bavaria, called MAN OF THE RULE, LIFE OF THE MAṄGALA is that Dhammaduta Bhikkhus must have rules and regulations according to the Pāṭimokkha principles, conduct themselves according to the Ovadapāṭimokkha, propagating the Dhamma to create happiness and auspiciousness for human life with 38 Maṅgalas.

Keywords: Propagating 38 Maṅgalas; Pāṭimokkha; Dhammaduta Bhikkhus;
Wat Phra Dhammakaya Bavaria

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้ทรงเสด็จจาริกไปในสถานที่ต่างๆ เพื่อประกาศสัจธรรมที่ทรงค้นพบแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วชมพูทวีป คำสอนที่พระพุทธเจ้าประกาศนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (1) ธรรม คือ คำสอนแสดงหลักความจริงที่ควรรู้และแนะนำหลักความดีที่ควรประพฤติ (2) วินัย คือ บทบัญญัติที่วางไว้เป็นหลักกำกับความประพฤติให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอกัน (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม 2556, 69) พระธรรมและวินัยเป็นหลักคำสอนแทนศาสดาที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานเป็นต้นมา โดยเฉพาะพระวินัยที่ต่อมาได้ถูกรวบรวมเป็นหมวดหมู่ที่เรียกว่า พระวินัยปิฎก โดยหมวดที่ว่าด้วย วิภังค์ (ศีล 227 บาลีพระไตรปิฎกข้อ ฝ่ายภิกษุสงฆ์) เป็นสิกขาบทในพระปาฏิโมกข์ทั้งฝ่ายภิกษุสงฆ์และฝ่ายภิกษุณีสงฆ์ สิกขาบทเป็นพุทธบัญญัติทั้งที่มาในพระปาฏิโมกข์และนอกพระปาฏิโมกข์ วัตรปฏิบัติระหว่างบุคคล วัตรปฏิบัติกับสถานที่ รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมสงฆ์ เพื่อความเรียบร้อยดีงาม และความมั่นคงแห่งสังคมสงฆ์ ในช่วงแรกนั้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสสั่งสอนให้พระสงฆ์สาวกของพระองค์ปฏิบัติตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์หลักการ 3 ประการ คือ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และการทำจิตของตนให้ผ่องใส (วารสารของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย, (ฉบับวันมาฆบูชา 2562), 72 (386), 56) พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์นี้ด้วยพระองค์เอง ท่ามกลางที่ประชุมสงฆ์ผู้ศรัทธาบริสุทธิตลอด 20 พรรษาแรก จนกระทั่งเกิดมีภิกษุประพฤติเสียหายเกิดอาสววัฏฐานิยธรรมขึ้นในคณะสงฆ์ พระพุทธเจ้าจึงหยุดแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แล้วบัญญัติอาณานาปาฏิโมกข์หรือภิกษุปาฏิโมกข์ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับคณะสงฆ์ โดยกำหนดให้คณะสงฆ์ยกอาณานาปาฏิโมกข์ขึ้นแสดงในท่ามกลางสงฆ์ทุกกึ่งเดือน นับจากนั้นเป็นต้นมา ภิกษุในพระพุทธศาสนาทุกรูปจะต้องรักษาและปฏิบัติตามสิกขาบทในพระปาฏิโมกข์ซึ่งมีทั้งหมด 227 ข้อ พระวินัยนี้ ก่อให้เกิดการพิจารณาเห็นธรรมหรือปฏิบัติตามธรรมได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติตามพระวินัยย่อมจะเอื้อเพื่อและเคารพต่อธรรมได้ง่ายกว่าคนที่ไร้วินัย (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539; เล่ม 1 ข้อ 39 หน้า 28-29) จึงกล่าวได้ว่า สิกขาบทที่พระพุทธเจ้าบัญญัติแก่คณะสงฆ์เป็น อาณานาปาฏิโมกข์หรือภิกษุปาฏิโมกข์ที่ส่งผลดีต่อความมั่นคงและการดำรงมั่นแห่งพระพุทธศาสนา เพราะมีการกำหนดโทษหนักเบาตามลำดับ มีมาตรการการลงโทษและการแก้ไขความผิดอย่างชัดเจน และเป็นขั้นตอน ประการสำคัญ พระพุทธเจ้าทรงกำหนดยกอาณานาปาฏิโมกข์ขึ้นแสดงท่ามกลางสงฆ์ ทุกกึ่งเดือน ถือเป็นการทบทวนให้ภิกษุสงฆ์ได้ถือปฏิบัติแบบเดียวกัน

อย่างไรก็ตามแนวทางในคำสอนในโอวาทปาฏิโมกข์ที่มีหลัก 3 ประการ เมื่อพิจารณาแล้วสามารถวิเคราะห์แยกแยะได้เป็นมงคล 38 ประการ เพื่อง่ายต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และง่ายต่อการสอนเป็นข้อๆ เนื่องจากมงคลสูตร ตามเนื้อหาในพระสูตรมงคลของพระพุทธเจ้าไม่ยึดถือวัตถุ แต่ยึดถือการปฏิบัติฝึกฝนตนเอง มงคล 38 มูลเหตุแห่งความสุข จำนวน 38 ข้อ ที่ช่วยส่งเสริมความสุข และความก้าวหน้า ทำให้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า มงคลชีวิต 38 ซึ่งไม่ใช่แนวคิดที่พึ่งพาปาฏิหาริย์แต่อย่างใด ทว่าเป็นหลักปฏิบัติง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน ในคัมภีร์พระไตรปิฎกกล่าวว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ครั้งนั้น เมื่อราตรีผ่านไป เทวดาองค์หนึ่งมีวรรณะงดงามยิ่งนัก เปล่งรัศมีให้สว่างไปทั่วพระเชตวัน เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับถวายอภิวาทแล้วยืนอยู่ ณ ที่สมควร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคด้วยคาถาว่า เทวดาและมนุษย์จำนวนมากต่างมุ่งหวังความสุขสวัสดี ร่วมกันคิดถึงเรื่องมงคลของพระองค์

ตรัสบอกมงคลอันสูงสุดด้วยเถิด (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 1 ข้อ 21 หน้า 13) พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงมงคลสูตร

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตของประเทศไทยเป็นไปตามหลักพุทธโอวาท แสดงธรรมให้เหมาะสมกาลเทศะ มีเหตุผล แสดงธรรมด้วยจิตเมตตา โดยมุ่งประโยชน์แก่ผู้ฟัง ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภสักการะ ไม่แสดงธรรมโดยยกตนข่มท่านและไม่เสียดีชู้ผู้อื่น ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครั้งแรกในสมัยพุทธกาลนั้น พระพุทธเจ้าได้ส่งพระอรหันต์ 60 รูป ไปประกาศศาสนา โดยได้รับสั่งกับภิกษุเหล่านั้นว่า ภิกษุทั้งหลายเราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูปจงแสดงธรรมมีความงามในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลาง และมีความงามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน สัตว์ทั้งหลายที่มีธุลีในตาน้อย มีอยู่ ย่อมเสื่อมเพราะไม่ได้ฟังธรรมจักมีผู้รู้ธรรม ภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 1 ข้อ 21 หน้า 13) วัดพระธรรมกายถือว่าเป็นต้นแบบการนำเสนอแนวทางการเผยแผ่คำสอนเรื่องมงคล 38 ประการได้ประสบความสำเร็จไปทั่วทั้งประเทศและต่างประเทศ มีทั้งการเทศน์ การบรรยาย การปฏิบัติธรรม การแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัล เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักมงคล 38 ประการ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง มีการขยายแนวทางเผยแผ่คำสอนมงคล 38 ประการอันเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่นำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องอย่างมีความสุข ไปสู่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และขยายไปสู่ต่างประเทศ ซึ่งวัดพระธรรมกายบาวาเรียถือเป็นสาขาหนึ่งของวัดพระธรรมกายได้รับมอบหมายในการดำเนินการเผยแผ่แนวทางมงคล 38 ประการสู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป้าหมายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลความสุข แก่บุคคลทั้งที่เป็นชาวพุทธและมีใจชาวพุทธ มุ่งที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง โดยใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการชี้นำบุคคลให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท เป็นศูนย์รวมจิตใจและกิจกรรมของชาวพุทธในต่างประเทศ และพระธรรมทูตเองก็ยึดระเบียบวินัยสงฆ์ตามหลักพระปาฏิโมกข์ทุกประการ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้สนใจปฏิบัติธรรมได้เคารพนับถือเพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ซึ่งการเผยแผ่พระธรรมทูตในต่างแดนของพระสงฆ์ไทยย่อมมีอุปสรรคและปัญหาต่างๆ มากมาย ผู้วิจัยในฐานะเป็นพระธรรมทูตสามารถจับประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ ด้านภาษาในการเผยแผ่ ด้านปัญหาที่มีต่อศาสนาเดิมของประเทศที่เผยแผ่ ด้านประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศที่ไปเผยแผ่ ตลอดจนสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความประพฤติของพระธรรมทูตเองในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นสำคัญด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่องแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อเป็นแบบอย่างและแนวทางต่อพระธรรมทูตในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

2. เพื่อศึกษาการเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วิธีการดำเนินวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภาคเอกสารโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารที่เป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ วรรณกรรมภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หนังสือ ตำราเอกสารวิชาการ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย และดัชนีพจนานุกรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ทราบแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในภาคสนาม

2. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)

2.1 ด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ในกรณีศึกษา ณ วัดพระธรรมกายบาวาเรีย เมืองเคอร์นิกสบูร์น รัฐบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2.2 กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยพิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้รวมสิ้นจำนวน 28 รูป/คน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) พระธรรมทูตไทย วัดพระธรรมกายบาวาเรีย จำนวน 8 รูป
- 2) ผู้เข้าปฏิบัติธรรมชาวไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย จำนวน 10 คน
- 3) ผู้เข้าปฏิบัติธรรมชาวต่างชาติในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย จำนวน 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกคือ

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารวิชาการ วิทยุและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลความรู้สรุปเป็นกรอบแนวคิดกำหนดขอบเขตการวิจัยและกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกตามกรอบแนวคิด เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย

4) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้มีความตรงตามเนื้อหา

5) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์

3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง นำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

3.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended) แบ่งเป็น 3 ข้อดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด เป็นการกำหนดว่าข้อมูลที่ต้องการมีอะไรบ้าง โดยการศึกษาและวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์หรือปัญหาของการวิจัยเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัดจึงจะได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

4.2 กำหนดแหล่งข้อมูล รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้นจำนวน 28 รูป/คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลเรียบร้อยแล้วจากการสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึก นอกจากนั้นได้บันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึกในลักษณะบรรยาย เพื่อสรุปผลการศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลการสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ และนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยในลักษณะวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. หลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา มีความหมาย 2 อย่าง คือ (1) โอวาทปาฏิโมกข์ ได้แก่ ปาฏิโมกข์ที่เป็นโอวาทของพระพุทธเจ้า เป็นหลักการโดยสรุปของพุทธศาสนา มีทั้งหลักคำสอนและหลักการปกครองคณะสงฆ์ อันเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหลักการ 3 ได้แก่ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว วิธีการ 4 ได้แก่ ความอดทนคือความอดกลั้นเป็นตบะอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่านิพพานเป็นบรมธรรม ผู้ทำร้ายผู้อื่นไม่ชื่อว่าบรรพชิต ผู้

เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ถือว่าเป็นสมณะ และอุดมการณ์ ได้แก่ การไม่กล่าวร้ายผู้อื่น การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความสำรวมในปาติโมกข์ ความเป็นผู้รู้จักประมาณในอาหาร การอยู่ในเสนาสนะที่สงัด การประกอบความเพียรในอธิจิต (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539; เล่มที่ 10 ข้อ 90 หน้า 50-51) (2) อาณาปาฏิโมกข์ หรือภิกษุปาฏิโมกข์เป็นหลักที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้เป็นมาตรฐานสำหรับให้พระสงฆ์ดำเนินตามสิกขาบท 227 ข้อ และบทบัญญัติอื่นที่ทรงตั้งไว้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 1 ข้อ 21 หน้า 13) พระปาฏิโมกข์จึงเป็นแบบอย่างที่พระธรรมทูตยึดมั่นมีชีวิตที่เรียบง่ายไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นผู้สำรวมระวังในการบริโภค ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความสงัด มีเมตตาธรรม

2. การเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ได้ดำเนินการเผยแผ่ธรรมมงคล 38 ประการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ต้องการความเจริญก้าวหน้า หาความสุข ความสำเร็จ และชีวิตที่ดีงาม การบูรณาการการพัฒนาชีวิตด้วยมงคลสูตรออกเป็น 3 ชั้นตามช่วงวัยเพื่อง่ายต่อการสอนและการปฏิบัติตามวัยนั้นๆ ได้แก่ ชั้นปฐมวัย ชั้นมัธยมวัย และชั้นปัจฉิมวัย การจะประสบความสำเร็จด้วยมงคลสูตรตามระดับวัยนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความเพียร และบุญบารมีของแต่ละคนที่สามารถยกตนเข้าสู่ระดับที่สูงกว่าช่วงวัยของตนได้ การเผยแผ่มงคล 38 ประการ มีวิธีการต่างๆ โดยเริ่มจากการทำบุญใส่บาตร ไหว้พระ สวดมนต์ การเทศน์ บรรยายธรรม ปฏิบัติธรรม และตอบปัญหาธรรมมงคล 38 ประการ ทำโปสเตอร์ ทำกิจกรรมแผนผังการดำเนินชีวิตตามแบบมงคล 38 ประการ การส่งเสริมการนำมงคล 38 ประการไปใช้ในการดำเนินชีวิตตามช่วงชั้นวัยของตนเองอย่างมีความสุข ซึ่งกิจกรรมทั้งหลายทั้งปวงล้วนแฝงอยู่ในมงคล 38 ประการทั้งสิ้นเพื่อเสริมสร้างความดีความเป็นมงคลชีวิตแก่ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคน โดยมีช่องทางการเผยแผ่ทั้งในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย และนอกสถานที่ไปยังเมืองต่างๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อีกทั้งยังนำเสนอผ่านช่องทางสังคมออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สาธุชนทั่วไปที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมที่วัดได้

3. แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่งเป็นหัวข้อสำคัญ 4 ข้อ คือ (1) เริ่มด้วยตัวพระธรรมทูตเองต้องประพฤติตนตามแบบอาณาปาฏิโมกข์ให้เป็นที่เลื่อมใสของสาธุชน ปฏิบัติตนตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์เพื่อสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่สาธุชน (2) เผยแผ่คำสอนด้วยแนวทางมงคล 38 ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขด้วยการบูรณาการคำสอนมงคล 38 ประการเป็น 3 วัย คือปฐมวัย มัธยมวัย และปัจฉิมวัย เพื่อง่ายแก่การเข้าใจของผู้ฟังในแต่ละวัย สร้างบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ซึ่งจะส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขในดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง (3) แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ มีกิจกรรมที่สำคัญคือ การทำบุญใส่บาตร ไหว้พระ สวดมนต์ การเทศน์ บรรยายธรรม ปฏิบัติธรรม และตอบปัญหาธรรมมงคล 38 ประการ ทำโปสเตอร์ ทำกิจกรรมแผนผังการดำเนินชีวิตตามแบบมงคล 38 ประการ การส่งเสริมการนำมงคล 38 ประการไปใช้ในการดำเนินชีวิตตามช่วงชั้นวัยของตนเองอย่างมีความสุข และ (4) ช่องทางการเผยแผ่ทั้งที่วัดพระธรรมกายบาวาเรีย การเผยแผ่นอกสถานที่ในเมืองต่างๆ ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การสอนทางออนไลน์

องค์ความรู้แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีว่า MAN OF THE RULE, LIFE OF THE MAṆĠALA แปลว่า

กฎของคน มงคลของชีวิต หมายถึง คนต้องมีกฎ คือพระธรรมทูตเองต้องประพฤติตนตามแบบอาณานิคมปฏิบัติตนตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์ ชีวิตต้องมีมงคล คือ การสร้างมงคลให้แก่ชีวิตประกอบด้วย (1) การเผยแผ่มงคล 38 ประการเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตตามช่วงชั้นวัยของตนเองอย่างมีความสุข (2) แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่แอบแฝงด้วยมงคล 38 ประการและ (3) ช่องทางการเผยแผ่ทั้งที่วัด นอกสถานที่ และระบบออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

หลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ปาฏิโมกข์ มีความหมาย 2 ประการ คือ (1) โอวาทปาฏิโมกข์ ได้แก่ ปาฏิโมกข์ที่เป็นโอวาท เป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักการ 3 วิธีการ 4 อุดมการณ์ 6 (2) อาณานิคมปาฏิโมกข์ ได้แก่ข้อบัญญัติเกี่ยวกับศีลของภิกษุ และภิกษุณี โดยเริ่มต้นจากในช่วงแรกนั้น พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้พระสาวกของพระองค์ปฏิบัติตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์ 3 ประการ คือ (1) การไม่ทำบาปหรือการละเว้นมิทำความชั่วทั้งปวง (2) การยังกุศลให้ถึงพร้อม คือ ให้กระทำความดี (3) ทำจิตให้บริสุทธิ์ หรือการชำระใจให้ผ่องใส ซึ่งเรียกว่าหัวใจของ พระปาฏิโมกข์ ที่เรียกว่า โอวาทปาฏิโมกข์ เป็นหลักคำสอนสำคัญของพระพุทธศาสนา เป็นปาฏิโมกข์ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงตลอดปฐมโพธิกาล คือ 20 พรรษาแรก โดยเฉพาะครั้งแรกในวันเพ็ญเดือนมาฆะ (เดือน 3) หลังจากตรัสรู้แล้ว 9 เดือน เป็นการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ที่ประกอบด้วยองค์ 4 เรียกว่า จาตุรงคสันนิบาต หรือที่เรียกว่าวันมาฆบูชาคือ (1) เป็นวันที่ พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า จำนวน 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกัน โดยมีได้นัดหมาย (2) พระภิกษุสงฆ์เหล่านี้ล้วนเป็นผู้ที่ได้รับการอุปสมบทโดยตรงจากพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น (3) พระภิกษุสงฆ์ทุกคนล้วนแต่เป็นผู้ได้บรรลุพระอรหันต์ทั้งสิ้น (4) เป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงกำลังเสวยมาฆฤกษ์ ต่อมาพระพุทธเจ้าทรงแสดง "โอวาทปาติโมกข์" นี้ ด้วยพระองค์เอง ท่ามกลางที่ประชุมสงฆ์ผู้ศรัทธาตลอด 20 พรรษาแรก ในครั้งสุดท้ายมีภิกษุผู้ศรัทธาเข้าร่วมประชุม พระพุทธเจ้าทรงประกาศให้ออกจากที่ประชุม ภิกษุผู้ศรัทธาไม่ยอมออกจากที่ประชุม พระโมคคัลลาฯ จึงบังคับให้ออกจากที่ประชุม หลังจากนั้นทรงบัญญัติให้พระสงฆ์แสดง อาณานิคมปาฏิโมกข์ หรือ ภิกษุปาฏิโมกข์ กันเอง โดยพระพุทธองค์ไม่ทรงเข้าร่วมอีก ซึ่งคำว่าอาณานิคมปาฏิโมกข์หรือภิกษุปาฏิโมกข์ก็คือสิกขาบทที่กำหนดโทษไว้ในฝ่ายภิกษุมี 227 ข้อ ในฝ่ายภิกษุณีกำหนดไว้ 311 ข้อ (วารสารของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย, (ฉบับวันมาฆบูชา 2562), 72 (386), 56)

วัตถุประสงค์ในการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ กล่าวได้ว่าเป็นหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้ทรงประกาศก่อนที่จะยังความมั่นคงของพระ ศาสนาให้เกิดขึ้น แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของโอวาทปาฏิโมกข์ในภาพลักษณ์ของหลักคำสอน บรรพชิตผู้ทำหน้าที่ สอนสั่งและกลุ่ตธิในการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนา ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจ ความชัดเจนในหลักการและวิธีการให้แก่คนทั้งหลายเพื่อที่จะได้สืบทอดดำรงรักษาพระพุทธศาสนาไว้ในสังคมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิสุตร ปภัสสร (ยุวศิลป์) ได้วิจัยเรื่อง บูรณาการหลักโอวาทปาฏิโมกข์สู่บรรทัดฐานทางสังคมไทย: ศึกษา กรณีชุมชนบ้านศาลา ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธเจ้ามีวัตถุประสงค์ในการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์พอสรุปได้ 5 ประการ คือ (1) เพื่อแสดงถึงอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการ อันเป็นหัวใจสำคัญของ พระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (2) เพื่อวางรากฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคง

ด้วยการแสดงจุดยืนในการเผยแผ่อันเป็นทั้งอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการที่สำคัญของพระพุทธศาสนาให้ปรากฏแก่สังคม (3) เพื่อเป็นการทบทวนในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการที่สำคัญของพระพุทธศาสนาแก่พระอรหันตสาวกทั้ง 1,250 องค์ ในการรับทราบและให้สามารถเข้าใจมากยิ่งขึ้นในการนำไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา (4) เพื่อประกาศยืนยัน ความเกิดขึ้นและมั่นคงของพระพุทธศาสนาให้ปรากฏแก่สังคม โดยเฉพาะกับนักคิดทางศาสนาในสมัยนั้นให้ทราบ โดยทั่วกัน และ (5) เพื่อแสดงธรรมแก่พระอรหันต์ทั้ง 1,250 องค์ ที่มาร่วมประชุมเพื่อทำสักการะแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงธรรมดังกล่าว (บูรณาการหลักโอวาทปาฏิโมกข์สู่บรรทัดฐานทางสังคมไทย, 2560, หน้า ก)

โอวาทปาฏิโมกข์ เป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหลักการ 3 วิธีการ 4 อุดมการณ์ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุริยา อภิวิฑฺฒโน ได้วิจัยเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์ : หลักการ อุดมการณ์และวิธีการ ผลการวิจัยพบว่า โอวาทปาฏิโมกข์ เป็นคำสอนหลักของพระพุทธศาสนา เพื่อใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยกำหนดหลักไว้เป็นเบื้องต้นเพื่อเป็นนโยบายหรือแนวทางหลักในการทำงาน เพื่อที่จะได้นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับนโยบาย โดย หลักการนั้นต้องดำเนินอยู่ในแนวทางแห่งความพ้นทุกข์ โอวาทปาฏิโมกข์มีหลัก 13 ประการ คือ หลักการ 3 ได้แก่ (1) การไม่ทำบาปทั้งปวง (2) การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม (3) การชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้ว อุดมการณ์ 4 ได้แก่ (1) ความอดทนอดกลั้นเมื่อประสบสิ่งที่ไม่ชอบใจ (2) การมุ่งให้ถึงพระนิพพาน อันเป็นเป้าหมาย หลักของผู้ออกบวช (3) บรรพชิตไม่พึงทำให้ผู้อื่นลำบากทุกข์ทางกาย ทุกข์ทางใจ (4) บรรพชิตพึงไม่เบียดเบียนผู้อื่น ควรเป็นสมณะผู้สงบ และวิธีการ 6 ได้แก่ (1) การไม่กล่าวร้าย (2) การไม่ทำร้าย (3) ความสำรวมในปาติโมกข์ (4) ความเป็นผู้รู้จักประมาณในอาหาร (5) สันโดษไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ (6) ความเพียรในการพัฒนาจิตใจ (วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, (มกราคม-มิถุนายน 2563), 6 (1), 356-367)

อาณานาปาติโมกข์คือ คัมภีร์เป็นที่รวมพระวินัย ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ เป็นพุทธอาณานาสำหรับพระสงฆ์ คือศีล 227 ข้อ ของภิกษุ และศีล 311 ข้อ ของภิกษุณี มีพระพุทธานุญาต ให้พระสงฆ์สวดในที่ประชุมสงฆ์ทุกกึ่งเดือน เรียกว่าสวดพระปาติโมกข์ พระวินัยบัญญัติให้ต้องสวดปาติโมกข์ทุกกึ่งเดือน คือ ขึ้นและแรม 14 หรือ 15 ค่ำ หรือ 1 ค่ำ สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้เป็นมาตรฐานสำหรับให้พระสงฆ์ดำเนินตามนอกจากสิกขาบท 227 ข้อ อันมาในพระปาฏิโมกข์แล้ว ยังมีทบัญญัติอีกมากมายที่ทรงตั้งไว้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ ที่สำคัญคือบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตทางด้านเศรษฐกิจที่เรียกว่า “อาชีวะ” ซึ่งการทำผิดในบทบัญญัติเหล่านี้จะทำให้เกิดอาชีวะวิบัติ คือความเสียหายทางด้านข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของพระสงฆ์ บทบัญญัติต่างๆ เหล่านี้ ทั้งที่มาในพระปาฏิโมกข์และนอกพระปาฏิโมกข์มุ่งจะควบคุมและป้องกันความเสื่อมเสียในด้านต่างๆ ของพระสงฆ์ ซึ่งสรุปได้ 4 ประการคือ (1) สิลวิบัติ ความเสื่อมเสียด้านศีล (2) อจารยวิบัติ ความเสื่อมเสียด้านมรรยาท (3) ภิฆฏวิบัติ (ความเสื่อมเสียด้านความเห็น และ (4) อาชีวะวิบัติ ความเสื่อมเสียด้านการเลี้ยงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุทธิพงษ์ สุทธิวิโส (หมื่นตาคำ) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมือธำรงพระพุทธศาสนา สรุปได้ว่าพระพุทธศาสนาจะมีความมั่นคงและดำรงอยู่ได้นาน ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการคือ (1) ศาสดา (2) หลักธรรม (3) สาวก สามารถนำหลักพระปาฏิโมกข์มาเป็นแนวทางเป็นแนวทางด้านความมั่นคงได้ 3 ด้านคือ (1) ด้านศาสนานุคคล (2) ศาสน

ธรรม และ (3) ด้านศาสนสถาน (การวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมืออ้างพระพุทธานุศาสนนา 2560, หน้า 201) พระปาฏิโมกข์จึงเป็นแบบอย่างที่จะต้องดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน มีชีวิตที่เรียบง่ายไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นผู้สำรวมระวังในการบริโภค ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความสงัดไม่เบียดเบียนใคร มีแต่แผ่เมตตาธรรมให้แก่บุคคลอื่น (บรรจบ บรรณรุจิ 2544, 149)

พระธรรมทูตที่ดีต้องประพฤติตนด้วยอาณัติปาฏิโมกข์และปฏิบัติตนตามโอวาทปาฏิโมกข์เพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย ความสงบสุข และสร้างความเคารพและศรัทธาแก่สาธุชนทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อุดร เขียวอ่อน ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ สรุปผลวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศผลการตรวจสอบความ เหมาะสมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดประกอบด้วย (1) พระธรรมทูตสายต่างประเทศมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อมุ่งประโยชน์และความสุขของพหุชน (2) พระธรรม ทูตสายต่างประเทศมีทักษะด้านผู้นำเชิงกลยุทธ์ (3) พระธรรมทูตสายต่างประเทศมีศรัทธา มีวิชา และมีจริยะ (2560, หน้า 130) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิสูตร ปภสสโร (ยุวศิลป์ ได้วิจัยเรื่องบูรณาการหลัก โอวาทปาฏิโมกข์สู่บรรทัดฐานทางสังคมไทย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านศาลา ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ สรุปผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การบูรณาการหลักโอวาทปาฏิโมกข์กับบรรทัดฐานสังคมส่งผลดังนี้ (1) ผลที่เกิดขึ้นต่อตัวเอง ได้รับความเชื่อถือและศรัทธา (2) ผลที่เกิดต่อสังคม ทำให้ชุมชนเกิดสุขภาวะมีระเบียบ วินัย (2560, 128-129)

2.การเผยแผ่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกาย บาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

มงคล 38 คือ มูลเหตุแห่งความสุข จำนวน 38 ข้อ ที่ช่วยส่งเสริมความสุข และความก้าวหน้า ทำให้ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "มงคลชีวิต" เป็นหลักปฏิบัติง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน ข้อปฏิบัติมงคล จำนวน 38 ประการ ดังนี้ คือ (1) การไม่คบคนพาล (2) การคบบัณฑิต (3) การบูชาบุคคลที่ควรบูชา (4) การอยู่ใน ถิ่นอันสมควร (5) เคยทำบุญมาก่อน (6) การตั้งตนชอบ (7) ความเป็นพหูสูต (8) การรอบรู้ในศิลปะ (9) มีวินัยที่ดี (10) กล่าววาจาอันเป็นสุภาสิต (11) การบำรุงบิดามารดา (12) การสงเคราะห์บุตร (13) การสงเคราะห์ภรรยา (14) ทำงานไม่ให้อึดอัด (15) การให้ทาน (16) การประพฤติธรรม (17) การสงเคราะห์ญาติ (18) ทำงานที่ไม่มีโทษ (19) ละเว้นจากบาป (20) สำรวมจากการดื่มสุรา (21) ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย (22) มีความเคารพ (23) มีความ ถ่อมตน (24) มีความสันโดษ (25) มีความกตัญญู (26) การพึงธรรมตามกาล (27) มีความอดทน (28) เป็นผู้ว่าง่าย (29) การได้เห็นสมณะ (30) การสนทนารวมตามกาล (31) การบำเพ็ญตบะ (32) การประพฤติพรหมจรรย์ (33) การเห็นอริยสัจ (34) การทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน (35) มีจิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม (36) มีจิตไม่เศร้าโศก (37) มี จิตปราศจากกิเลส (38) มีจิตเกษม เทวดาและมนุษย์ทำมงคลดังกล่าวแล้ว ไม่พ่ายแพ้ข้าศึกทั้งปวง ย่อมถึงความ สวัสดิ์ในที่ทุกสถาน ทั้ง 38 ประการนั้น เป็นมงคลอันสูงสุดของเทวดาและมนุษย์เหล่านั้น (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539; เล่ม 25 ข้อ 1- 13 หน้า 6-8) มงคล 38 เป็นหลักปฏิบัติที่เรียบง่าย สามารถปฏิบัติตามหลักอันเป็นมงคลชีวิตได้ด้วยตัวเอง หาก พิจารณามงคล 38 ประการแล้ว จะเห็นว่า ทุกข้อล้วนเกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อมิตร ครอบครัวยุค และสังคม ซึ่งเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงผู้ที่ปฏิบัติธรรมก็

สามารถยึดมงคลชีวิต 38 ในการฝึกตนเองได้อีกด้วย เพราะหลักคำสอนของมงคลสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนที่ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวางแนวปฏิบัติไว้เป็นอย่างดี เพื่อความก้าวหน้าแห่งชีวิตและจิตใจอย่างครบถ้วนเหมาะสมทั้งหลักทฤษฎี และการปฏิบัติ ทั้งในระดับฆราวาสและบรรพชิตการศึกษาปฏิบัติตามคำสอนมงคลสูตรจึงเปรียบเสมือนกับการก้าวขึ้นบันไดตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสูงสุด เมื่อผู้ใดสามารถศึกษาปฏิบัติได้จนครบ 38 ขั้นแล้ว ถือว่าบุคคลนั้นได้บรรลุผลสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา คือพระนิพพาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพวัลย์ ศรีบุญ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างทักษะชีวิตในการบริหารจัดการตนเองสำหรับผู้สูงอายุตามหลักมงคล 38 ประการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า หลักมงคล 38 ประการเป็นหลักชี้นำพาชีวิตไปหาความสุขทั้งกาย วาจา และใจ ซึ่งก็จะนำพาความโชคดี ความสวัสดิ และความสุขมาให้ตามที่ปรารถนา มงคลมี 2 อย่างคือ มงคลทางโลก และมงคลทางธรรม โดยมงคลทางโลกนั้นคือสิ่งที่เป็วัตถุซึ่งชาวโลกถือว่าเป็นมงคล เช่น ความเจริญทางโลก การมีฐานะดี มีทรัพย์สมบัติมาก มีชื่อเสียง มีตำแหน่งหน้าที่การงานดี มีครอบครัวที่ดี เป็นต้น ส่วนมงคลทางธรรมคือ มงคลที่เป็นข้อปฏิบัติต้องทำต้องปฏิบัติให้ได้จริงจึงจะเป็นมงคล ซึ่งก็จะนำไปสู่ความเจริญทางธรรม (2562; รายงานวิจัย, 102)

พระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ดำเนินการเผยแพร่ธรรมด้วยหลักมงคล 38 ประการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ต้องการความเจริญก้าวหน้า หาความสุขความสำเร็จ และชีวิตที่ดีงาม ปฏิบัติตามหลักมงคลชีวิต 38 ประการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตามช่วงวัยเพื่อง่ายต่อการสอนและการปฏิบัติตามวัยนั้นๆ ได้แก่ ขั้นปฐมวัย ขั้นมัชฌิมวัย และขั้นปัจฉิมวัย เสมือนบันไดแห่งพัฒนาคุณภาพ ชีวิต 3 ขั้น เพื่อนำพาชีวิตไปสู่ความสุขที่แท้จริงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวัยแต่ละคนจะได้ผลสำเร็จขึ้นอยู่กับภูษาสนาและความเพียรของแต่ละคนที่ฝึกฝนเป็นสำคัญ

มงคลสูตรสำหรับระดับปฐมวัย คือช่วงอายุไม่เกิน 25 ปี เป็นวัยแห่งการศึกษาเล่าเรียน ควรที่จะศึกษาและปฏิบัติตามหลักคำสอนในมงคลสูตรตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 10 เพราะมีคำสอนที่บ่งบอกถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างดีเยี่ยม คือ (1) การไม่คบคนพาล (2) การคบบัณฑิต (3) การบูชาบุคคลที่ควรบูชา (4) การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม (5) เป็นผู้มิมีบุญกระทำไว้แล้วในกาลก่อน (6) การตั้งตนไว้ชอบ (7) เป็นพหูสูตร (8) มีศีลปะ (9) มีวินัยที่ศึกษาดีแล้ว (10) มีวาจาสุภาพ

มงคลสูตรสำหรับระดับมัชฌิมวัย คือช่วงอายุตั้งแต่ 26 ปีถึงอายุ 50 ปี เป็นวัยที่จะต้องดำเนินชีวิตไปตามลำพังเพื่อความเป็นอยู่โดยความสมบูรณ์แห่งอนาคตของตน เป็นวัยที่จะต้องตั้งตัวตั้งหลักฐาน รับผิดชอบในการดำรงชีวิต ด้วยหลักมงคลสูตรตั้งแต่ข้อ 11 ถึง ข้อ 30 คือ (11) การบำรุงบิดามารดา (12) การเลี้ยงดูบุตรธิดา (13) การเลี้ยงดูภรรยา (14) การงานไม่อาภูล (15) บำเพ็ญทาน (16) ประพฤติธรรม (17) การสงเคราะห์ญาติ (18) ทำงานไม่มีโทษ (19) จดเว้นจากบาป (20) สำรวมจากการดื่มน้ำเมา (21) ไม่ประมาทในธรรม (22) มีความเคารพ (23) มีความถ่อมตน (24) มีความสันโดษ (25) มีความกตัญญู (26) พังธรรมตามกาล (27) มีความอดทน (28) เป็นผู้ว่าง่าย (29) เห็นสมณะ และ (30) สนทนาธรรมตามกาล

มงคลสูตรสำหรับระดับปัจฉิมวัย คือช่วงอายุตั้งแต่ 51 ปี ถึงสิ้นชีวิต เป็นช่วงของชีวิตที่เดินทางเข้าสู่บั้นปลายชีวิต วัยนี้จึงเป็นวัยที่จะต้องทำการสะสมบุญใหม่ด้วยการสร้าง อริยทรัพย์สมบัติก่อนสิ้นชีวิต สิ่งที่ติดตามเราไปหลังสิ้นชีวิต คือ บุญกุศลเท่านั้น จึงควรปฏิบัติมงคลสูตร ตั้งแต่ข้อ 31 ถึงข้อ 38 คือ (31) บำเพ็ญตบะ (32)

การประพุดิพรหมจรรย์ (33) การเห็นแจ้งในอริยสัจ (34) การรู้แจ้งซึ่งพระนิพพาน (35) มีจิตไม่หวั่นไหวเพราะโลก
ธรรม (36) จิตไม่เศร้าโศก (37) จิตปราศจากธุลี (38) จิตเกษมจากโยคะ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับวัยทั้ง 3 วัยนี้ เป็นไปตามวิถีแห่งการเรียนรู้ตามวัยของมนุษย์ แต่การจะประสบความสำเร็จตามระดับวัยนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความเพียร และบุญบารมีของแต่ละคนที่สามารถยกตนเข้าสู่ระดับที่สูงกว่าช่วงวัยของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ สุทธิะ ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาชีวิตเชิงพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาชีวิตเชิงพุทธบูรณาการ ตามหลักมงคลสูตร กล่าวได้ใน 3 ระดับ ดังนี้ ระดับต้น 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ปฏิมาตรฐานทางความคิด (2) สร้างชีวิตบนปัจจัยพื้นฐาน (3) ฝึกตนให้มีความชำนาญการ (4) ทำงาน/บริหารครอบครัว (5) สงเคราะห์มวลประชา, ระดับกลาง 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ปรับสภาพจิตใจให้พร้อม (2) น้อมนำธรรมะเบื้องต้นใส่ตน (3) เริ่มค้นคว้าธรรมะเบื้องต้น และในระดับสูง 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมุ่งปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลส (2) เพียรถึงเขตจิตเกษม สุขสันต์ นิรันดร (วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, (มกราคม-เมษายน 2562), 12 (1), 158)

วัดพระธรรมกายบาวาเรีย ดำเนินการเผยแผ่มงคล 38 ประการ โดยมิทั้งการทำบุญ ใส่บาตร สวดมนต์ การเทศน์ บรรยายธรรม ปฏิบัติธรรม การจัดศาสนกิจในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรม การแข่งขันตอบปัญหาธรรม ทำโปสเตอร์ ทำกิจกรรมแผนผังการดำเนินชีวิตตามแบบมงคล 38 ประการ เพื่อส่งสารมงคล 38 ประการ ไปสู่พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องอย่างมีความสุข ซึ่งทุกกิจกรรมล้วนสอดแทรกหลักมงคล 38 ประการ ทั้งสิ้นโดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

(1) พระธรรมทูตในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย แสดงธรรมว่าด้วยหัวข้อธรรมเรื่องมงคลชีวิต 38 ประการ ณ อุโบสถวัดพระธรรมกายบาวาเรีย เมืองเคอร์นิกสบูร์น รัฐบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในทุกวันอาทิตย์ที่ 1 ของเดือน เวลา 09.00-10.45 น. ณ วัดพระธรรมกายบาวาเรีย

(2) จัดโครงการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ โดยมีพระธรรมทูตวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ปาฐกถาธรรม ถาถามตอบปัญหาธรรมะมงคลชีวิต 38 ประการ กับคณะพุทธศาสนิกชน ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรม เมือง Kelheim รัฐบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในทวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือน เวลา 09.00-10.45 น.

(3) จัดโครงการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ โดยมีพระธรรมทูตวัดพระธรรมกายบาวาเรีย ปฏิบัติศาสนกิจ บิณฑบาต ปาฐกถาธรรม ถาถามตอบปัญหาธรรมะมงคลชีวิต 38 ประการ กับคณะพุทธศาสนิกชน ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรม เมือง Donauworth รัฐบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในทุกวันอาทิตย์ที่ 3 ของเดือน เวลา 09.00-10.45 น.

(4) จัดโครงการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ โดยมีพระธรรมทูตวัดพระธรรมกายบาวาเรียปฏิบัติศาสนกิจ บิณฑบาต ปาฐกถาธรรม ถาปถอบปัญหาธรรมะมงคลชีวิต 38 ประการ กับคณะพุทธศาสนิกชน ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมเมือง Heidiland สมาพันธรัฐสวิส ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆ ชายแดนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในทุกวันอาทิตย์ที่ 4 ของเดือน เวลา 13.00-14.30 น.

(5) ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ พระธรรมทูตได้สลับหมุนเวียนมาแสดงธรรมมงคลชีวิต 38 ประการ ใน เวลา 18.00-18.30 น. ณ ห้างลานธรรมพุทธรัตนเจดีย์ วัดพระธรรมกายบาวาเรีย เมืองเคอร์นิกสบูร์ก รัฐบา วาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยมีการถ่ายทอดสดผ่านระบบ Zoom เพื่อให้พุทธศาสนิกชน สามารถ โต้ตอบ สอบถามปัญหาธรรมะได้ในทุกวัน และยังได้ถ่ายทอดสดลงระบบออนไลน์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของวัดในชื่อว่า

Wat Phra Dhammakaya Bavaria² เพื่อให้พุทธศาสนิกชน ที่ไม่ได้เข้ามาฟังธรรมะขณะไลฟ์สด ได้มาติดตามรับชมธรรมะย้อนหลังได้ โดยในแต่ละที่มีสาธุชน เข้าร่วมกิจกรรม 30-50 ท่าน

3. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่องแนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แปลโดย นฤจร อธิธิจระจรัส

แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ถือเป็นแบบอย่างในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตไทยในต่างประเทศ เริ่มต้นด้วยตัวพระธรรมทูตเองต้องประพฤติตนตามแบบพระปาฏิโมกข์ให้เป็นที่เลื่อมใสของสาธุชน ปฏิบัติตนตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์เพื่อสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่สาธุชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ เอมีล เคอร์ไคม์ นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส กล่าวว่ากฎระเบียบทางศีลธรรมจรรยา เป็นตัวชี้ทางและควบคุมความประพฤติที่มีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมันได้เข้าไปอยู่ในจิตสำนึกของบุคคลแล้ว (ลิวอิส เอ. โคเซอร์ แปลโดย นฤจร อธิธิจระจรัส 2535, 3) พระธรรมทูตไทยใช้ยึดเป็นหลักปฏิบัติและเป็นนโยบายในการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาที่พระพุทธรูปเจ้าทรงประทานไว้เป็นแบบแผนอย่างดียิ่งแก่พระอรหันต์ชุดแรกที่ได้ออกไปประกาศพระศาสนา ทั้งการเคร่งครัดกับศีล เจริญวัตรส่วนตัว และชี้แนะ ชี้นำ เทศนาสั่งสอนเผยแผ่ ในส่วนที่เป็นหัวใจหลักโอวาทปาฏิโมกข์ ให้สาธุชนทั้งชาวไทยและชาวท้องถิ่นในต่างประเทศได้มีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติตามสมควรแก่ธรรม และเผยแผ่คำสอนด้วยแนวทางมงคล ๓๘ ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข สร้างบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ซึ่งจะส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขในดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของพระมหาวิวัฒน์ ฌานะโสโก (ศิริรัตน์) ป.ธ.9, ดร. เลขานุการสหภาพพระธรรมทูตไทยในทวีปยุโรป เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายไรน์แลนด์ กล่าวว่า พระธรรมทูตต้องอดทน มุ่งมั่น ฝึกตัวทั้งในด้านพระธรรมวินัย เจริญวัตร และอดทนเรียนรู้ภาษาเยอรมัน เป็นการเคี่ยวเข็ญตัวเอง มีเป้าหมาย มีหลักการ มีอุดมการณ์ ในการทำหน้าที่พระธรรมทูต ฝึกให้พร้อมที่จะทำหน้าที่พระธรรมทูต คือ เป็นทูตแห่งธรรม ทำหน้าที่เผยแผ่พระธรรมคำสอนให้เข้าไปอยู่ในใจของสาธุชน ทั้งชาวไทยและชาวท้องถิ่นในต่างประเทศ โดยเริ่มจากการนำมงคล 38 มาแสดงธรรม ทีละข้อในการอบรมสั่งสอนผู้ที่มาวัดให้เข้าใจในเรื่องมงคล 38 ประการ ก่อนเป็นบันไดขั้นแรกๆ ของการอบรมคนที่มาวัด จากนั้นก็ได้อบรมลึกซึ้งไปตามลำดับศีล สมาธิ ปัญญา โดยยึดหลักคำสอนสำคัญที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาโอวาทปาฏิโมกข์ ส่วนวิธีการเผยแผ่ธรรมของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีทั้งการทำบุญ ใส่บาตร ประกอบศาสนกิจตามเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การเทศน์ บรรยายธรรม ปฏิบัติธรรม และตอบปัญหาธรรมมงคล 38 ประการ การทำโปสเตอร์ การส่งเสริมการนำมงคล 38 ประการไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีช่องทางการเผยแผ่ทั้งในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย นอกสถานที่ไปยังเมืองต่างๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และช่องทางสังคมออนไลน์

สรุปองค์ความรู้แนวทางการเผยแผ่มงคล 38 ประการ ตามหลักพระปาฏิโมกข์ของพระธรรมทูตไทยในวัดพระธรรมกายบาวาเรีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีว่า MAN OF THE RULE, LIFE OF THE MANGALA แปลว่า กฎของคน มงคลของชีวิต หมายถึง คนต้องมีกฎ คือพระธรรมทูตเองต้องประพฤติตนตามแบบอาณัติปาฏิโมกข์ ปฏิบัติตนตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์ ชีวิตต้องมีมงคล คือ การสร้างมงคลให้แก่ชีวิตประกอบด้วย (1) การเผยแผ่มงคล 38 ประการเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตตามช่วงชั้นวัยของตนเองอย่างมีความสุข (2) แนวทางการเผยแผ่

มงคล 38 ประการด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่แอบแฝงด้วยมงคล 38 ประการและ (3) ช่องทางการเผยแพร่ทั้งที่วัด นอกสถานที่และระบบออนไลน์

เอกสารอ้างอิง :

หนังสือ :

- บรรจบ บรรณรุจิ. (2544). *อัสติมหาสาวก*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 24 กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎก ภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ลิวอิส เอ. โคเซอร์. (2535). *แนวความคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาตอน เอมีล เดอร์ไคม์*. แปลโดย นฤจร อธิจิระจรัส. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดุชนิพนธ์ :

- พระมหาวิสูตร ปภสสโร (ยุคลีป). (2560). *บูรณาการหลักโอวาทปาฏิโมกข์สู่บรรทัดฐานทางสังคมไทย: ศึกษา กรณีชุมชนบ้านศาลา ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- พระมหาสุทธิพงษ์ สุทธิวิโส (หมื่นตาคำ). (2560). *การวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมืออำนวยการพระพุทธศาสนา. พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- อุดร เขียวอ่อน. (2560). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ. ดุชนิพนธ์พุทธศาสนสาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.

รายงานวิจัย :

- พิมพ์วัลย์ ศรีบุญ และคณะ. (2562). *รูปแบบการสร้างทักษะชีวิตในการบริหารจัดการตนเองสำหรับผู้สูงอายุตามหลักมงคล 38 ประการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานวิจัย). แผนงานเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ตามทิศทางการยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมประเภทนักวิจัยรุ่นใหม่: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ*.

วารสาร :

- ชูชาติ สุทธะ. (มกราคม-เมษายน 2562). *กระบวนการพัฒนาชีวิตเชิงพุทธบูรณาการ. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. 12(1); 158*.
- พระมหาสุริยา อภิวิฑูโน (มะสันเทียะ). (มกราคม-มิถุนายน 2563). *การเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์: หลักการ อุดมการณ์และวิธีการ. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 6(1); 359-367*.
- วิชัย ธรรมเจริญ. (2566). *สาระของมาฆบูชา. พุทธธรรม วารสารของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย. 72(386); 57*.

Reference :

Books :

- Banjob Bannaruji. (2001). The Eighty Great Disciples. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Brahmaganabhorn (P.O. Payutto). (2013). Buddhist Dictionary: A Compilation of Dhamma. 24th edition. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). Thai Tripitaka Mahachulalongkornrajavidyalaya Edition. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House.
- Lewis A. Coser. (1992). Sociological Theory Concepts: Emile Durkheim. Translated by Naruchon Itthijeeracharas. Bangkok: Thammasat University Press.

Thesis :

- Phra Mahavisut Pabhassaro (Yuwasin). (2017). Integrating the Patimokkha Precepts into Thai Social Norms: A Case Study of Ban Sala Community, Don Kaeo Subdistrict, Mae Rim District, Chiang Mai Province. Doctor of Philosophy (Ph.D.) in Buddhist Studies, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Maha Sutthipong Sutthiwanso (Muenta Kham). (2017). An Analysis of the Bhikkhu Patimokkha as a Tool for Maintaining Buddhism. Doctor of Philosophy in Buddhism, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Udon Khiew-on. (2017). A Model for Developing the Potential of Overseas Buddhist Missionaries. Doctoral Dissertation in Buddhist Educational Administration, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Research report. :

- Pimwalanch Sriboon et al. (2019). A Model for Developing Life Skills in Self-Management for the Elderly Based on the 38 Auspicious Principles in Chiang Mai Province. Research report. Capacity Building and Development Program for Young Researchers in accordance with the Strategic Direction of Research and Innovation for Young Researchers: National Research Council of Thailand.

Journal :

- Chuchart Suttha. (January-April 2019). Integrated Buddhist Life Development Process. Journal of Social Sciences. Academic. 12(1); 158.
- Phra Maha Suriya Apiwatthano (Masantiah). (January-June 2020). The dissemination of Buddhism according to the principles of the Ovada Patimokkha: principles, ideals and methods. Journal of MCU Humanities Review. 6(1); 359-367.
- Wichai Thammacharoen. (2023). The essence of Makha Bucha. Buddhatham Journal of the Buddhist Association of Thailand. 72(386); 57.